

7694

KUNGL. UNIVERSITETETS BIBLIOTEK

UPPSALA

Landsmålsarkivet

Öland

Uppsala

h694

Källström, J. 1934.

ULMA:s frigel. 14 Bin och biskitsel

4 H. 4:

Bin och biskötter.

Stu hålla fama bin kallas "odla" eller "sköta" bin. Ribottad = "bi
kupa", den utskjutande ingången kallas "flustergång" kallas i ku-
pans tak "topphål" stängs med en "Fräplugg". För att få kalms
varpen jämna sydde man med "votning" eller "vide". På 1880-
talet började man använda rauhkopar, så lades inuti kupan
"pinna" "ledare" kors och tvärs - Kuporna uppställdes på långa
bänkar "biskåkar" som under vintern täcktes med "biskott"
af kalms och för att bina skulle trivas gnedes kuporna
invändigt med "körvel". Bina indelades i "Viseu, dronningens
och arbetsbina" "Viseu sädes ut som säkare först, sedan
hela saukåket" "När bina stöta kupredan tillammans,
mat hoarandra, och beklaga sig, då är saukåket viselöst"
Larverna kallas "hymmel" Bistets olika delar: "Hufvudet
Kinnor, Ben, Medankropp" "bakkrapp" "Korgens på baken
kallas "lyxor" "Bistym" betar reumatism. "Bistym" beklagas
med jövd, sedan man stuckit upp bettet.

Landsmålsarkivet. Uppsala 7694
I. Källström. 1934.

ÖL.

Frgl. 14

Samhället, som blifvit argt, lef argt hela året. Man
 skilde på "varmt och kallt bygge" Svärmsingens kallades
 för "försvarm eller eftervarm" äfven 1^{sta} & 2da 3de "svärm"
 Svärmgådet - hvarande yta "Första Svärmen" yter aldrig
 För de höjde bina vid svärmsingens "Slog man på
 järn och klackskapa" "Majsvarm" är så god, som en ko
 hette det. Nity bisvarm kallades "jungfrusvarm" som man
 ej vilte ha. När bisvärmen daniel sig kallades det
 "bina klasa sig" eller "biklunga" Nu för in bina i kupa
 använde man "händerna" eller "silversked" att öra med
 För att för bina att flytta sig från ena kupan till den
 andra slog man på kupan detta kallades att "trunna
 ut dem". Kuponna tätades med "kotäck eller lera"
 Binas arbete: "drar, bygge" Arbetesperioder "vårdrag"
 "sommardrag" "höstdrag" "klöppdrag", "hinddrag", "jungdrag"
 ("Morra Olav" deligt drag) - Binas arbete i blomman
 "Diet - Suger, drar" Nu ha bina bygge så man, när

Landsmålsarkivet, Uppsala 7694
 I. Källström. 1934.

ÖL.

Frgl. 14

biet var belastadt med prömjäl" det blev "vax åt barnerna"
 Binas kraftiga afsondring kallas "utsättning". Sörens
 samhällen matades med uppvärmd honung - För att
 bina ej skulle flyga ut för tidigt - såja härdor
 "Täckt man för med bräcken" ägaren gick g. ha kläder
 ute [våte] Binas fjäder: "talgarar, bi-böis, vaxmal och
 gampkrata" - För att tillgodogöra sig honung och vax
 "kåttas bina ihjäl" slaktas eller svaffades" När man
 svaffade dem "strödda svavel på trasor kupa på vatten
 öfver gräset eller graf med packad jord omkring
 svavelen antänds". "Gung, mörkhonung = höstkonung
 Guskonung = sommarhonung" - Binas kunnighet flykt på
 vrens kallar det = "Bina komma ut i råna rej"
 Man skijde honung från bakarna genom "uppvärmning"
 Självrensens honung skijdes genom "solvärme öfver salt"
 "Man stötte och sönder bakorna och kramade massan
 genom linneduk" "Lungning nägot" "lyta salt"

bakornas sorte
 rades före
 kramningen

resterna af vaxet. Kosterna voro en del vax tvättade
 och och användes till. m. Honning till "mjödet" - Vaxet
 användes och till "giss" och "skokakavod" "sylt till bädrar"
 "vaxader". Honningen användes som sötningmedel och
 "dricka mjölk i beven" "mat om de bete" "mat förkyllning"
 Honningen slaps på stovbruket "man måste röra om
 ibland så den ej skalle försvagas" man lade ^{honning} på
 på en del öfver sylten då möjlade ej sylten.

En med hin "bitar" God tur om kishärm, "littades"
 och var i hälften bruk med rågon - "Turus gick bort
 med åran, de haw dog" dades det.

3
 Berättadt af Petronitaren på Borgholms slottsruin f. 1877 på Öfend
 Carl Theodor Gustafsson f. 1877

J. Källström 1993